

ADAM HARASIM, PAWEŁ WOLSZCZAK

INNOWACYJNOŚĆ WŁAŚCICIELI RÓŻNYCH TYPÓW GOSPODARSTW ROLNICZYCH

Słowa kluczowe: *innowacje, gospodarstwa rolnicze*

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono rodzaje innowacji wprowadzanych w gospodarstwach bydłowych, trzodowych, mieszanych i roślinnych. Materiał empiryczny stanowiły dane zebrane w 2016 roku w 54 towarowych gospodarstwach rolniczych, położonych w makroregionie Mazowsza i Podlasia. Informacje o gospodarstwach i wprowadzanych innowacjach uzyskano metodą ankietową, z wykorzystaniem kwestionariusza badań. Z badań wynika, że wprowadzanie innowacji przez rolników zależało od typu gospodarstwa. W gospodarstwach specjalizujących się w produkcji zwierzęcej (bydłowe, trzodowe) i roślinnej (bezinwentarzowe) najczęściej wprowadzano nowe gatunki i odmiany roślin, nowe nawozy i środki ochrony roślin, realizowano zakupy kwalifikowanego materiału siewnego i dzierżawiono grunty rolne. Ponadto w gospodarstwach bydłowych i trzodowych dość często stosowano nowe pasze i dodatki mineralne oraz prowadzono modernizację budynków inwentarskich. W gospodarstwach mieszanych działalność innowacyjna najczęściej dotyczyła nowych nawozów i środków ochrony roślin oraz nowych pasz i dodatków mineralnych.

ADAM HARASIM, PAWEŁ WOLSZCZAK

INNOVATIONS INTRODUCED BY OWNERS OF VARIOUS TYPES OF FARMS

Keywords: *innovations, farms*

SUMMARY

Types of innovations preferred in bovine, swine, mixed and plant farms were investigated in presented study. Data were collected in 2016 in 54 agricultural farms, located in Mazovia and Podlasie macroregion. Survey study with interview questionnaire was carried out in order to obtain information about farms and introduced innovations. The study showed that farmers' introduced innovation to their farms depending on the type of farm. Livestock (bovine and swine) and plant (without livestock) farms introduced mostly new species and varieties of crops, new fertilizers and plant protection products, purchase of certified seed material and the lease of agricultural land. Moreover, bovine and swine farms quite often used new fodders and mineral supplements to fodders, and modernized livestock buildings. Innovative activity of farms with mixed type of production concerned mostly new fertilizers and plant protection products as well as new fodders and mineral supplements to fodders.

e-mail: ahara@iung.pulawy.pl

ŁUKASZ CZECH, ZOFIA KOŁOSZKO-CHOMENTOWSKA

EFEKTYWNOŚĆ PRODUKCJI ŻYWCA WIEPRZOWEGO – STUDIUM PRZYPADKU

Słowa kluczowe: *efektywność, koszt marginalny, rentowność, żywiec wieprzowy*

STRESZCZENIE

W pracy dokonano oceny opłacalności produkcji żywca wieprzowego na przykładzie celowo dobranego gospodarstwa rodzinnego specjalizującego się w chowie trzody chlewnej. Przeprowadzona analiza wskazuje, że istotnymi czynnikami decydującymi o efektywności produkcji są ceny skupu żywca i ceny pasz. Badane gospodarstwo przyjęło strategię minimalizowania kosztów produkcji i mimo niekorzystnej koniunktury na rynku uzyskało nadwyżkę bezpośrednią. W warunkach cenowych 2018 roku wartość nadwyżki zmniejszyła się i była zależna głównie od ceny skupu żywca. Kalkulacja opłacalności realizacji inwestycji wskazuje, że okres zwrotu nakładów inwestycyjnych jest zależny od warunków rynkowych i wynosi od 10 do 14 lat. Oczekiwana wewnętrzna stopa zwrotu wynosi 12,7%.

ŁUKASZ CZECH, ZOFIA KOŁOSZKO-CHOMENTOWSKA

THE EFFICIENCY OF PORK PRODUCTION – CASE STUDY

Keywords: *efficiency, marginal cost, profitability, pork production*

SUMMARY

This paper gives an assessment of the profitability of swine slaughter animal production using the example of a purposefully chosen family-owned holding specializing in swine breeding. Conducted analysis indicates that prices of livestock purchase and of feeds are decisive factors in production efficiency. The studied farm adopted the strategy of minimizing production costs and achieved a standard gross margin despite unfavorable market conditions. Under the price conditions in 2018, the value of the margin decreased and was mainly dependent on the price of livestock purchase. A calculation of investment profitability indicates that the payback period is dependent on market conditions, ranging from 10 to 14 years. The expected internal rate of return is 12.7%.

e-mail: zofiakoloszko@tlen.pl

SEBASTIAN JANEK, ZBIGNIEW BRODZIŃSKI

FUNKCJONOWANIE GRUP PRODUCENTÓW ROLNYCH W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

Słowa kluczowe: *grupa producentów rolnych, integracja pozioma, PROW, woj. warmińsko-mazurskie*

STRESZCZENIE

Wsparcie integracji poziomej w rolnictwie, poprzez tworzenie grup producentów rolnych, może przyczynić się do przyśpieszenia procesu modernizacji polskiego rolnictwa i podniesienia jego konkurencyjności. Celem prowadzonych badań było poznanie stanu i uwarunkowań mających wpływ na funkcjonowanie grup producentów rolnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2000-2017. W ramach prowadzonych badań dokonano analizy danych dotyczących charakterystyki grup, w tym zdefiniowano kierunki specjalizacji, zakres działania, skład osobowy, formy prawne, a także wysokość uzyskanej pomocy finansowej z PROW dla grup funkcjonujących w 2004-2017. W artykule wykorzystano informacje zawarte w aktach prawnych, literaturze przedmiotu, a także dane wtórne ARiMR, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR) oraz Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie. Łącznie do 31.12.2017 r. powstały 124 grupy, z czego 72 zostały wykreślone z rejestru. W grudniu 2017 roku grupy zrzeszały 382 członków. Jak wykazały prowadzone badania, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego najczęściej zrzeszali się producenci drobiu i roślin oleistych. Średni poziom dofinansowania jednej grupy ze środków PROW wyniósł 843,49 zł z czego przekazane wsparcie nie przyczyniło się do wzrostu zainteresowania rolników zrzeszaniem się w grupy, bowiem liczba grup i ich członków ustabilizowała się po 2013 roku.

SEBASTIAN JANEK, ZBIGNIEW BRODZIŃSKI

FUNCTIONING OF AGRICULTURAL PRODUCERS GROUPS IN WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP

Keywords: *agricultural producer groups, vertical integration, PROW, Warmian-Masurian Voivodeship*

SUMMARY

Support of vertical integration through creation of APG, may help to accelerate process of modernization of Polish agriculture and improve its competitiveness. The main aim of research was to recognize state and conditions that have influence on functioning of APG. As part of the conducted research, a detailed analysis of data on group characteristics was made, including definition of trends in specialization, branches, operating range, personnel, business entity form as well as the amount and scope of financial assistance received from RDP for groups operating in the years 2004-2017. Article also uses information from legal acts, literature on the subject as well as secondary data from ARiMR, National Office of Agricultural Support (KOWR) and Marshal's Office in Olsztyn. According to the data gathered during research in Warmian-Masurian Voivodeship, most common were cooperatives among producers of poultry and oil plants. Average level of financing one cooperative from PROW was 650,843.49 PLN. Provided support did not influence in growth of interest among farmers in creation of cooperatives because number of groups and its members stabilized after 2013.

e-mail: Sebastian.janek@uwm.edu.pl

SEBASTIAN KUBALA

TENDENCJE W KSZTAŁTOWANIU SIĘ CEN SKUPU ZBÓŻ W KRAJACH GRUPY WYSZEHRADZKIEJ W LATACH 2000-2017

Słowa kluczowe: *ceny skupu, zboża, indeksy dynamiki, stopa zmian, Grupa Wyszehradzka*

STRESZCZENIE

Dla państw Grupy Wyszehradzkiej (V4) rok 2004 to czas, który dla rynku surowców rolnych państw należących do ugrupowania jest niezwykle istotny, głównie za sprawą włączenia ich w struktury oraz zasady wspólnego rynku. Od tego czasu nastąpiło wiele przeobrażeń, będących wynikiem zmian koniunkturalnych oraz strukturalnych. Zasadnicze staje się więc pytanie, czy tendencje zmian cen surowców rolnych w państwach V4 są do siebie zbliżone. Głównym celem artykułu jest analiza dynamiki oraz kierunku zmian cen zbóż w państwach V4. Zbadano jednocześnie współzależności cenowe pomiędzy kształtowaniem się cen skupu podstawowych rodzajów zbóż pomiędzy poszczególnymi krajami V4. Do badań wybrano pięć najważniejszych surowców wchodzących w skład zbóż: pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa oraz kukurydzy. Badania wykazały, że istnieje znaczny stopień zróżnicowania cen zbóż w krajach V4 w latach 2000-2017. W okresie poakcesyjnym wykazywały one tendencje wzrostowe. Największy wzrost cen następował jednak w latach 2009-2012, z czego największy wzrost cen odnotowano w przypadku żyta. W późniejszym okresie następował powolny spadek poziomu cen zbóż.

SEBASTIAN KUBALA

TRENDS IN THE FORMATION OF CEREAL PURCHASE PRICES IN THE VISEGRAD GROUP COUNTRIES IN THE YEARS 2000-2017

Keywords: *procurement ynami, grains, ynamics indices, rate of change, Visegrad Group*

SUMMARY

For the Visegrad Group (V4) countries, 2004 is the time that for the market of agricultural raw materials of countries belonging to the grouping is extremely important, mainly due to their integration into the structures and principles of the common market. Since then, many transformations have occurred as a result of cyclical and structural changes. The essential question then becomes whether the trends in prices of agricultural commodities in the V4 countries are similar. The main aim of this article is to analyze the dynamics and direction of changes in grain prices in the countries of the V4. Also examined correlation between the price evolution of purchase prices of basic cereals between countries of the V4. Five main raw materials included in the cereals: wheat, rye, barley, oats and maize were selected for the study. Studies have shown that there is a significant degree of variation in grain prices in the V4 in the years 2000-2017. In the post-accession period, they showed an upward trend. The largest increase in prices took place in 2009-2012, the largest increase in prices recorded in rye. In the later period there was a slow decline in the price of cereals.

e-mail: Sebastian.kubala@uek.krakow.pl

TEFAN PIETRZAK, MAREK URBANIAK, ZUZANNA MAJEWSKA

BUDOWA I WSTĘPNA OCENA SKŁADOWISKA OBORNIKA Z PODŁOŻEM DENITRYFIKACYJNYM

Słowa kluczowe: *pryzma obornika, wody gnojowe, podłoże denitryfikacyjne, ochrona jakości wód*

STRESZCZENIE

Opracowano nową metodę przechowywania obornika, opartą na zastosowaniu odizolowanego od gruntu podłoża denitryfikacyjnego. Istota metody polega na tym, że obornik jest magazynowany na składowisku, które stanowi gleba zmieszana z trocinami, umieszczona w wykopie wyłożonym geomembraną. Przeprowadzono badania mające na celu sprawdzenie skuteczności tej metody w aspekcie przeciwdziałania przez nią przenikaniu zanieczyszczeń zawartych w odciekach ze składowanego obornika do wód gruntowych. Na ich podstawie stwierdzono w szczególności, że w okresie badań, w roztworze wysycającym podłoże denitryfikacyjne:

- nastąpiło bardzo duże zwiększenie stężenia azotu amonowego i potasu, co wskazuje, że składniki te były zatrzymywane w nim i nie przedostawały się do wód gruntowych;
- stężenie azotu azotanowego po okresie wzrostu ulegało zmniejszeniu, co należy wiązać z zachodzącym w podłożu procesem denitryfikacji (następowała przemiana azotanów do postaci azotu gazowego w wyniku działania bakterii denitryfikacyjnych).

Uzyskane wyniki sugerują, że odizolowane od gruntu podłoże denitryfikacyjne dobrze zabezpiecza wody gruntowe przed zanieczyszczeniami migrującymi w odciekach powstających z posadowionej na tym podłożu przyzmy obornika.

STEFAN PIETRZAK, MAREK URBANIAK, ZUZANNA MAJEWSKA

CONSTRUCTION AND INITIAL ASSESSMENT OF DENITRIFICATION BED FOR STORING FARMYARD MANURE

Keywords: *manure heap, manure effluents, denitrification bed, water quality protection*

SUMMARY

A new method of manure storage, based on application of a denitrification bed isolated from the ground, was developed. The essence of the method lies in the fact that manure is stored in a landfill, which is a soil and sawdust mixture placed in a geomembrane lined excavation. Research has been carried out to check the effectiveness of this method in the aspect of preventing pollutants penetration into groundwater. Based on the results, it was found:

- large increase in ammonia nitrogen and potassium concentration, which indicates that these components were retained and did not penetrate into groundwater;
- after the growth period concentration of nitrate nitrogen was reduced, which should be associated with the ongoing denitrification process (nitrates were transformed into nitrogen gas as a result of the action of denitrification bacteria).

The obtained results suggest that the denitrifying bed isolated from the ground protects groundwater against contaminants migrating in the effluents from the manure heap.

e-mail: s.pietrzak@itp.edu.pl

ANNA TRATWAL, KAMILA ROIK, PRZEMYSŁAW KARDASZ, JAN BOCIANOWSKI

PLONOWANIE WYBRANYCH ODMIAN PSZENŻYTA OZIMEGO W RAMACH POREJESTROWEGO DOŚWIADCZALNICTWA ODMIANOWEGO

Słowa kluczowe: *porejestrone doświadczałnictwo odmianowe, lista zalecanych odmian, pszenżyto ozime*

STRESZCZENIE

Każdego roku do Krajowego Rejestru Odmian Roślin Rolniczych wpisywanych jest po kilka, nawet kilkanaście nowych odmian poszczególnych gatunków dopuszczonych do obrotu na terenie RP. Ponadto po przystąpieniu Polski do struktur Unii Europejskiej uregulowania prawne na szczeblu unijnym zezwalają na wprowadzenie do obrotu odmiany roślin zarejestrowane w dowolnym kraju Wspólnoty.

W ramach Porejestronego Doświadczałnictwa Odmianowego (PDO) w Wielkopolsce podjęto próbę analizy interakcji odmian pszenżyta ozimego z warunkami glebowo-klimatycznymi dla wysokości roślin, wilgotności, masy tysiąca ziaren i plonu. Materiałem badawczym były odmiany przyjęte do doświadczeń w latach 2013/14 – 2015/16.

Najważniejszym i najbardziej cennym dla rolników efektem badań prowadzonych w systemie PDO jest coroczna „Lista zalecanych do uprawy odmian na obszarze województwa”. W wydaniu takim, dostępnym dla każdego plantatora (Ośrodki Doradztwa Rolniczego, uczelnie rolnicze, wszelkiego rodzaju targi i wystawy rolnicze) podane są w jasnych i przejrzystych zestawienia tabelarycznych wyniki prowadzonych doświadczeń.

Badania prowadzone w systemie Porejestronego Doświadczałnictwa Odmianowego ukierunkowane są bezpośrednio na potrzeby praktyki rolniczej. Głównym celem badań PDO jest ułatwienie rolnikom trafne doboru odmian do uprawy, dostosowanych do lokalnych warunków gospodarowania oraz stosowanej technologii uprawy bez doświadczeń ze stosowaniem różnych czynników agrotechnicznych.

ANNA TRATWAL, KAMILA ROIK, PRZEMYSŁAW KARDASZ, JAN BOCIANOWSKI

YIELDING VARIETIES OF WINTER TRITICALE IN POST REGISTRATION TRIALS

Keywords: *post-registration variety trials, list of recommended varieties, winter triticales*

SUMMARY

Every year, many, new varieties entered into the National Register of Varieties of Agricultural Plants are admitted to trading on the territory of Poland. In addition, after Poland's accession to the structures of the European Union, legal regulations at the EU level, allow the placing on the market of plant varieties registered in any Community country.

On the base of Post Registration Trials (PRT) in Wielkopolska attempt to analyze the interaction of varieties of triticales with soil and climatic conditions for yield, height, humidity and 1000 grain weight. The research material was varieties admitted to experiments in the years 2013/14 – 2015/16.

The most important and the most valuable effect of research conducted in the Post Registration Trials system for farmers is an annual “List of cultivars recommended for cultivation in the area of the province”. In this edition, available to every grower (Advisory

Centres, agricultural schools, all kinds of agricultural fairs and exhibitions) are given in clear and transparent tabulations of the results of the conducted experiments.

Research carried out in the system of Post Registration Trials are directed directly at the needs of agricultural practice. The main aim of PRT is making it easier for farmers the right selection of the most valuable varieties for cultivation, adapted to local conditions. Growers thanks to this type of research have continuous information about the value of varieties, including selection of the right varieties cultivated crop species

e-mail:A.Tratwal@iorpib.poznan.pl

WOJCIECH MIZINIAK, KINGA MATYSIAK, DARIUSZ GÓRSKI,
AGNIESZKA ULATOWSKA

WPLYW ŁĄCZNEGO STOSOWANIA HERBICYDÓW Z BIOSTYMULATOREM TYTANIT NA ZWALCZANIE CHWASTÓW I PLONOWANIE PSZENICY JAREJ

Słowa kluczowe: pszenica jara, Tytanit, chwasty, plon, parametry jakościowe

STRESZCZENIE

Celem pracy było określenie wpływu mieszanin biostymulatora Tytanit z herbicydami (Chwastox Turbo 340 SL, Lintur 70 WG oraz Mustang 306 SE) na efektywność zwalczania chwastów, plonowanie oraz parametry jakościowe ziarna pszenicy jarej. Badane mieszaniny nie miały wpływu na efektywność zwalczania *Chenopodium album*, *Galium aparine*, *Veronica agrestis* oraz *Matricaria inodora*. Jednakże dodatek biostymulatora do cieczy opryskowej zawierającej herbicyd Mustang 306 SE wpłynął na obniżenie efektywności zwalczania *Viola arvensis*. Sposób zastosowania biostymulatora z herbicydami Lintur 70 WG oraz Mustang 306 nie miał istotnego wpływu na plonowanie pszenicy jarej, natomiast istotny przyrost masy ziarna odnotowano w 2014 roku, po aplikacji mieszaniny Chwastox Turbo 340 SL z omawianym biostymulatorem. W przeprowadzonych badaniach zaobserwowano tendencję do obniżenia jakości ziarna (mieszanina z herbicydem Lintur 70 WG lub Mustang 306 SE) oraz zróżnicowanego działania w obydwu latach badań (Chwastox Turbo 340 SL).

WOJCIECH MIZINIAK, KINGA MATYSIAK, DARIUSZ GÓRSKI,
AGNIESZKA ULATOWSKA

INFLUENCE OF MIXTURE HERBICIDES AND TYTANIT BIOSTIMULANT ON WEED CONTROL AND YIELD OF SPRING WHEAT

Keywords: spring wheat, weeds, Tytanit, yield, quality parameters

SUMMARY

The aim of the studies was to determine the influence of mixture Tytanit biostimulant and herbicides (Chwastox Turbo 340 SL, Lintur 70 WG, Mustang 306 SE) on the effectiveness of weed control, yield and quality of spring wheat grain. The tested mixtures had no influence on weed control *Chenopodium album*, *Galium aparine*, *Veronica arestis* and *Matricaria inodora*. However, the addition of biostimulant to a spray liquid containing Mustang 306 SE decreased effectiveness in case *Viola arvensis*. The application of biostimulant with the herbicides Lintur 70 WG and Mustang 306 did not have a significant influence on yield of spring wheat. In 2014 after application mixture of Chwastox Turbo 340 SL and biostimulant significant increase the weight of grain was noted. In these studies, tendency to reduce the quality of the grain (mixture biostimulant with Lintur 70 WG or Mustang 306 SE) and varied impact in both years of investigation (Chwastox Turbo 340 SL) were observed.

e-mail: w.miziniak@iorpib.poznan.pl

MAŁGORZATA ŁOCHYŃSKA

WYMAGANIA I AGROTECHNIKA POLSKIEJ ODMIANY MORWY BIAŁEJ „ŻÓŁWIŃSKA WIELKOLISTNA”

Słowa kluczowe: uprawa, nawożenie, nasadzenia, biomasa liści

STRESZCZENIE

Opracowanie to jest pierwszą polską instrukcją agrotechniczną dotyczącą morwy białej od lat 1980-tych. W artykule przedstawiono metody rozmnażania wegetatywnego i generatywnego oraz wymagania glebowo-klimatyczne morwy, a także zabiegi agrotechniczne, które ograniczą nakłady finansowe i czasowe w produkcji biomasy z jednoczesnym uzyskaniem wysokiego plonu biomasy dobrej jakości. Wieloletnie prace doświadczalne umożliwiły opracowanie metody szybkiej utylizacji ściętych pędów morwy poprzez wykorzystanie maszyn rolniczych oraz zrewidowały wykorzystanie nawozów mineralnych.

MAŁGORZATA ŁOCHYŃSKA

REQUIREMENTS AND AGROTECHNIC OF THE WHITE MULBERRY POLISH CULTIVAR "ŻÓŁWIŃSKA WIELKOLISTNA"

Keywords: cultivation, fertilization, planting, leaves biomass

SUMMARY

This study is the first Polish agrotechnical instruction concerning the white mulberry since the 1980s. The article presents methods of vegetative and generative reproduction, soil and climatic requirements of mulberry, as well as agrotechnical treatment that limit financial and time expenditure in biomass production while obtaining a high yield of good quality biomass. Many years of experimental work enabled the development of a method of fast utilization of cut mulberry shoots through the use of agricultural machinery and revised the use of mineral fertilizers.

e-mail: malgorzata.lochynska@iwnirz.pl

MARIAN FLIS

SZKODY ŁOWIECKIE – STAN FAKTYCZNY I KOLEJNE ROZWIĄZANIA PRAWNE

Słowa kluczowe: *szkoda łowiecka, dzik, odpowiedzialność za szkody, odszkodowania łowieckie, zmiany prawa łowieckiego*

STRESZCZENIE

Trwające od kilkudziesięciu lat intensywne zmiany w krajobrazach rolniczych, wpłynęły dość istotnie na dynamikę liczebności podstawowych gatunków zwierzyny grubej, a zwłaszcza dzików. Stan ten w połączeniu z obserwowaną w ostatnich latach wzrastającą roszczeniową postawą społeczeństwa, a zwłaszcza rolników prowadził do coraz liczniejszych konfliktów na tle szkód wyrządzanych przez zwierzynę w uprawach i płodach rolnych. Wymusiło to niejako konieczność poszukiwania nowych rozwiązań w zakresie procedur szacowania strat i ustalania wielkości odszkodowań. Począwszy od 2016 roku dokonano trzykrotnej nowelizacji prawa łowieckiego. Jedne z zaproponowanych rozwiązań ze względu na znaczne koszty nigdy nie zostały wprowadzone w życie. Drugie wprowadzone od 1 kwietnia 2018 roku nie sprawdziły się w ogóle i obowiązywały niespełna 5 miesięcy. Jednocześnie podnieść należy, że doprowadziły one do wielu konfliktów pomiędzy rolnikami a przedstawicielami samorządów lokalnych. Kolejne rozwiązania wprowadzone od 23 sierpnia 2018 roku, niejako powróciły do wcześniejszych, gdyż wydaje się, że jedynym podmiotem mogącym sprostać wymaganiom szacowania szkód i wypłaty odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzynę w uprawach rolniczych są myśliwi zrzeszeni w Polskim Związku Łowieckim. Potwierdzeniem tego jest fakt, że opisane zmiany nie sprawdziły się w pełni. Generowały one olbrzymie koszty i prowadziły do jeszcze większego, niż dotychczas, niezadowolenia społecznego.

MARIAN FLIS

HUNTING DAMAGES – FACTS AND FURTHER LAW SOLUTIONS

Keywords: *hunting damages, wild boar, responsibility for hunting damages, hunting settlement, changes in hunting law*

SUMMARY

Intensive changes in agricultural landscapes, that have been going on for several decades, have had a significant effect on the dynamics of the number of basic large game species, especially wild boars. This situation, combined with the growing demanding attitude of the society observed in recent years, especially among farmers, led to more and more conflicts over the damages in crops caused by the game. It forced somehow the need to search for new solutions in the field of loss assessment procedures and determining the amount of compensation. Starting from 2016, the hunting law has already been amended three times. Some of the proposed solutions have never been implemented due to significant costs. Next amendments introduced on April 1, 2018 did not work at all and they were binding for less than 5 months. At the same time, it should be raised, that they have led to many conflicts between farmers and representatives of local governments. Subsequent solutions introduced on August 23, 2018, returned to the first legal solutions, because it seems that the only entity that can meet the requirements for estimating damages and paying compensation for damages

caused by the game in agricultural crops are hunters associated in the Polish Hunting Association This is confirmed by the fact that the described changes have not worked at all. They generated enormous costs and led to even greater social dissatisfaction than before.

e-mail: marian.flis@up.lublin.pl